

L'obra com a instrument òptic en forma de 'selfie'

GETTY

VÍCTOR OBIOLS

Heus aquí un poeta furtiu. Sebastià Bonet és, a ulls del ciutadà de la República de les Lletres, com una mena d'iceberg,

del qual veiem amb prou feines la petita punta visible. Ara apareix aquest recull, de títol esplèndid, a quatre mans amb el gran Jordi Vintró (poeta també força subreptic); fa pocs anys, els haikus de *Voluntàries* (2013), llibre cosí germà d'aquest, i un any abans, un llibre també de títol brillant: *Es això, més o menys* (2012), quelcom que podem dir de moltes coses, però certament no de les operacions que regeixen la matemàtica. En ciències pures les coses són faves comptades, no poden ser "més o menys"; i una de les gràcies de la creació literària és, justament, l'ambigüitat, la relativitza-

ció, l'aproximació (l'home aproximat, com deia Tristan Tzara). En aquesta obra del 2012, d'abans de les "onzenes" (la seva forma preferida) de què parlarem tot seguit, d'alguna manera Bonet ja prefigura el que vindrà, quelcom que sembla xifrat en aquest haiku: "Exhaust, més negre / que l'antracita, busques / paraules dures. / Res a fer, si el que trobes / són comparances fàcils". A partir d'aquí sembla que havia d'explorar i jugar, explotar la mina del llenguatge per alguna banda, amb certa inspiració en l'Obrador de la Literatura Potencial (Oulipo) de Georges Perec.

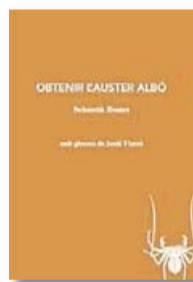
Què amaga l'iceberg

Perquè si *guglegem* el seu nom a la xarxa (espero que l'Acadèmia Obrera de la Secció Filològica no arrufi el nas davant d'aquest neologisme, ni d'altres) no trobem rastre de cap po-

eta: Sebastià Bonet és un il·lustre professor emèrit universitari, sintaxòleg (amb permís de l'Acadèmia), gramatògraf ("Palinur supletori", en diu ell) i estudiós de l'obra de Salvador Espriu (de qui és nebot) ("Curador literari", en diu Vintró). Recordem ara la seva magnífica edició crítica de *Primera història d'Esther*. Només de passada, diguem que no tothom té un diploma d'estudis avançats d'astrofísica per la Sorbona...

Sembla com si hagués volgut mantenir en un altre pla la seva activitat poètica. Àdhuc si cerquem a la pàgina de la Institució de les Lletres Catalanes, curiosament no trobarem cap menció a la seva obra poètica. Ja va donar a conèixer les onzenes a *Voluntàries*, aquest exercici basat en regles matemàtiques per compondre poesia, *Les onzenes heterogramàtiques* són poemes "quadrats", d'onze versos. Cada vers ha de contenir obligatòriament onze lletres concretes. L'Ars Combinatoria lul·liana (i oulipiana) al servei de l'espurna poètica. No està malament com a programa: tots els versos de cada onzena inclouen les cinc vocals, les cinc consonants més usades, que en català són L, N, R, S i T, i el complement d'una altra restant. La repetició d'una mateixa consonant crea l'efecte al·literatiu, i les possibilitats desborden el camp de la semàntica. I aquí entra en escena el glossador, o torsimany: Jordi Vintró. A *Obtenir l'auster albó*, l'esforç i l'enginy hermenèutics despleats per Vintró són colossals. Impressionant la seva capacitat per acaçar claus interpretatives, lluminoses o divertides, allí on ens sentim més acubats. Per trobar una semblança xarona, per bé que som en l'àmbit de l'alta poesia, diríem que són com els Hermanos Calatrava, uns comedians dels anys 60 on un germà era el cantant romàntic i seriós i l'altre, l'histrió que comentava la lletra de la cançó i l'estripava. Era l'hermeneuta groller i llúcid, una figura gairebé beckettiana: una parella genial.

La diferència és que el tandem Bonet-Vintró és invencible, per capacitat lingüística, erudició i vis creativa i irònica. Vintró apunta que l'onzena és un camp fèrtil perquè s'esplaiï l'inconscient, el que ell anomena "la indesitjada surgència de l'enemic", i segurament és així. No sé si embolicar fa fort, però certament fa més savi. ♦♦

OBTENIR L'AUSTER ALBÓ
SEBASTIÀ BONET I JORDI VINTRÓ
LABREU
202 PÀG. / 17 €

L'enemic invisible

Una de les coses que fan que patim menys en aquesta pandèmia del coronavirus és que no hi ha una allau d'imatges sensacionalistes dels malalts. Si de cas, són estampes de l'absència: les parets dels hospitals s'han fet gruixudíssimes, els carrers i els parcs són buits. Els familiars han de viure l'agonia i a vegades la mort dels estimats des de l'altra banda de la pantalla del telèfon i només poden imaginar com és el plec del llençol del llit que els fa d'últim lloc de repòs, o quina llum hi havia a l'habitació quan ha arribat l'última aclucada d'ulls: uns detalls que, en condicions normals, queden gravats per sempre a la memòria. Me'ls imagino, mesos després de tot plegat, anant a veure els metges i infermeres que van estar agafant la mà dels malalts per últim cop per demanar-los que els ho tornin a explicar. ¿Com va anar? Perquè escoltar aquella explicació repetida una vegada i una altra sense cap variació, com es fa a les vetlles funeràries, consola, aporta una capa finíssima però necessària de protecció contra l'anorreament total.

I com contrasta això amb la proliferació de metàfores bèl·liques que fan servir les autoritats. No fa sinó tergiversar el que està realment en joc, que té molt més a veure amb la incertesa i l'atzar, amb la col·laboració i la responsabilitat col·lectiva o amb la salut com a bé preciós que amb l'heroisme banal i la vigorització ridícula del camp de batalla. Ja hi és tot a *LTI, La lengua del Tercer Reich*. Agafeu-lo per qualsevol capítol: les manipulacions lingüístiques del nazisme, aquells desplaçaments subtilíssims de significat que Victor Klemperer va saber captar tan bé, l'adquisició d'una connotació que fa que un verb o unes cometes que només volien dir una cosa més o menys neutra de sobte en vulguin dir una de terrible, com un adjectiu pot encarnar la decadència d'una ideologia: tot això està passant ara, cada vegada que ens passen aquests butlletins de guerra de pa sucat amb oli. Com deia a Twitter l'editora de Klemperer en castellà, Valeria Bergalli, esperem que algú estigui recollint i anotant aquestes paraules i que tingui l'oïda tan fina com la va tenir el filòleg jueu que va arriscar la vida "per certes paraules". ♦♦

L'APARADOR

ARA

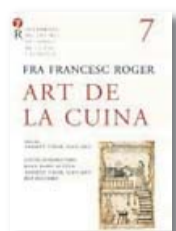
NO-FICCIO

El judici de la meua vida
JORDI PINA
Columna

Jordi Pina relata en primera persona la vivència del procés català des que li encomanen la defensa de Jordi Sánchez, Josep Rull i Jordi Turull fins que el judici queda vist per a sentència. Són dos anys llargs d'un procés jurídic amb una forta càrrega política, d'anades i vingudes a les presons.

NO-FICCIO

Art de la cuina
FRA FRANCESC ROGER / Barcino

Cap al primer terç del segle XVIII, fra Francesc Roger va exercir el càrrec de cuiner al convent de Sant Francesc de Ciutadella. Fruit d'aquesta dedicació és l'*Art de la cuina*, conservat en un únic manuscrit, destinat a un ús pràctic davant dels fogons. És el primer llibre de cuina de les Illes de què es té notícia.

INFANTIL

Animals amagats
ALBERT CORBERÓ
Mosquito Books

Títol inicial d'una nova col·lecció de no-ficció per als més petits de casa. Els nens podran descobrir moltes coses divertides sobre els seus animals predilectes en un llibre que també és un joc que desenvoluparà la seva atenció i una bona introducció a la cromoteràpia des del vessant lúdic.